

SCRIITORI CEHI ȘI SLOVACI DESPRE FUNCȚIA SOCIALĂ A LITERATURII ÎN PRIMUL DECENIU POSTREVOLUȚIONAR (1920—1930)

C. BARBORICĂ

Este în genere cunoscut faptul că revoluția socialistă din Rusia a avut o influență puternică în literatura cehă și slovacă de după primul război mondial. La ideile lui Lenin au aderat scriitori de seamă ca Jaroslav Hašek, St. K. Neumann, Marie Majerová, Ivan Olbracht din generația mai veche, Jiří Wolker, Karel Teige, Vítězslav Nezval, Jaroslav Seifert, Marie Pujmanová, Peter Jilemnický, Ján Rob Poničan, Laco Novomeský, Julius Fučík, dintre cei mai tineri. Prezența lui Jaroslav Hašek, autorul celebrului roman *Aventurile bravului ostaș Švejk*, a lui Jiří Wolker și Vítězslav Nezval în această mișcare literară certifică importanța pe care a avut-o pentru literatura cehă și slovacă acest mare eveniment al secolului XX. În Cehoslovacia spiritele erau pregătite pentru a recepționa ideile lui Lenin. Mișcarea literară de la 1895 exprima în programul său (*Manifest české moderny*) idealuri socialiste¹. St. K. Neumann și Jaroslav Hašek sînt reprezentanți ai curentului anarho-socialist. După război, St. K. Neumann face legătura între aceste tradiții și noile circumstanțe care au limpezit multe din concepțiile neclare ale mișcării precedente. În perioada 1918—1921, Neumann scoate revista „Červen” în care nu întîmplător apare *Statul și revoluția*, una dintre lucrările fundamentale ale lui Lenin, în care se analizează căile concrete de instaurare a puterii proletariatului și se combate anarho-socialismul.

Adeziunea politică se însoțește cu dorința de a pune literatura în serviciul revoluției. Scriitorii sînt animați de dorința de a făuri o *artă nouă* care să corespundă epocii revoluției socialiste. Au energie, elan și forțe suficiente pentru a scoate numeroase reviste: „Červen” (1918—1921), „Kmen” (1919—1921), „Proletkult” (1922—1924), „Komunistická revue” (1924), „Reflektor” (1925—1926), „Levá fronta” (1930—1932), „Lidová kultura” (1936—1938) — toate sub direcția neobositului St. K. Neumann; altele au apărut sub conducerea sau cu participarea efectivă a unui alt entuziast, Karel Teige: „Orfeus” (1921), „Stavba” (1923—1931), „Host” (1924), „Pásmo” (1925), „ReD” (1927—1931), „Země Sovetů” (1931—1936), „Doba” (1934—1935). Slovaci scot revista „DAV” (1924—1937), dar le stau la dispoziție și paginile

¹ Arne Novák, *Stručné dějiny literatury české*, Olomouc, 1946, p. 426.